

[Udenrigsministeren]

nu står som modtagere. Det er overvejende teknisk bistand. EF's budgetter hertil er i år på ca. 6,5 mia. kr. Der er EF's fødevarehjælp, fortrinsvis fra EF's overskudslagre, som i år til Central- og Østeuropa når op på ca. 650 mio. kr. – det er til Bulgarien og Rumænien i år. Sidste år blev der givet omkring 1 mia. kr. til Polen. Og i løbet af 1990 er der også givet såkaldt makroøkonomisk bistand fra EF's side, støtte til betalingsbalancelån og strukturtilpasningslån.

Jeg kan oplyse, at som følge af de ekstra belastninger, Golfkrisen har medført for de svage østeuropæiske økonomier, har det været nødvendigt at yde denne form for støtte til en række lande for at supplere den omfattende støtte, der bliver ydet fra de internationale finansielle institutioner som Verdensbanken og Valutafonden. Det var ganske enkelt nødvendigt for at undgå et finansielt sammenbrud og dermed måske et sammenbrud af reformprocessen. Alt i alt har EF til nu forpligtet sig til makroøkonomisk støtte for ca. 29 mia. kr. Denne form for støtte ydes alene i tilknytning til og som supplement til IMF-programmer.

Så deltager Danmark ligeledes i en række nordiske ordninger, der omfatter både projektbistand og låneordninger. Endelig er vi også med i Den Europæiske Bank for Genopbygning og Udvikling, som begynder sin virksomhed næste måned.

Hvis vi tæller hele denne lange række af aktiviteter sammen, som Danmark er med i gennem egne ordninger eller gennem internationale ordninger til støtte for reformprocessen i Østlandene i årene 1990 og 1991, når vi til en gavebistand på ca. 600 mio. kr. og en bistand i form af lån og investeringer på lidt under 1 mia. kr.

Ud over behandlingen af de konkrete forslag, som jo er sket dels i Markedsudvalget og dels i Finansudvalget, er Folketingets medlemmer løbende blevet holdt orienteret igennem statusoversigter om de vestlige initiativer og om den danske regerings initiativer.

Vort handlingsprogram for 1989-1991 er ved at have udtømt sine midler. Som følge bl.a. af den gradvise udvidelse af landekredsen og en meget stor interesse fra mange kredse i Danmark for at deltage i støtten til reformprocessen, er der behov for allerede i år at tilføje de danske initiativer flere midler. Man kan sige, at heldigvis er reformviljen i de central- og østeuropæiske lande nu så konsolideret, at det giver mening at sætte den fremtidige støtte ind i en

flerårig ramme. Regeringen er allerede langt inde i overvejelser af, hvordan Østlandestøtten skal se ud under en videreført handlingsplan, som vi forestiller os skal omfatte årene 1992-1994. Jeg vil gerne ganske kort gennemgå hovedtrækkene i de helt foreløbige overvejelser.

De central- og østeuropæiske lande står fortsat over for en særdeles vanskelig tid. Vi ved allerede på baggrund af de tyske erfaringer med at bringe økonomien i det tidligere DDR på fode, hvor situationen oven i købet var bedre end i de øvrige central- og østeuropæiske lande, at der bliver behov for betydelig mere hjælp til disse lande, end vi har forudset hidtil. Deres økonomiske situation vil i de kommende år blive belastet både af interne overgangsproblemer i forbindelse med omstilling til markedsøkonomi, herunder fri prisdannelse og konvertibilitet, dels af en række skærpede eksterne omstændigheder. Der er usikkerhed om energitilførslerne fra Sovjetunionen og om energipriserne på grund af Golfkrisen, og det har været en hård belastning også for de central- og østeuropæiske lande. Hertil kommer omstillingen af udenrigshandelen mellem Østlandene til verdensmarkedspriser, der også får en ganske særlig mærkbar betydning på energiområdet, og så endelig ændringerne i samhandelsmønstrene imellem Østlandene.

Det geografiske område, som modtager vestlig teknisk bistand, er udvidet væsentligt i løbet af 1990: fra Polens og Ungarns ca. 50 mio. indbyggere til hele Central- og Østeuropa med over 120 mio. mennesker, hvoraf endda en hel del står på et ringere økonomisk udviklingsstrin, end de oprindelige lande, Polen og Ungarn, gør det.

Det er regeringens indstilling, at de danske støtteordningers hovedindsats som hidtil skal ligge hos Danmarks nære naboer, altså landene omkring Østersøen, bl.a. for på lang sigt at skabe et sammenhængende økonomisk vækstrum i Østersøområdet, og ordningerne bør også bidrage til udviklingen i resten af Central- og Østeuropa, især Tjekkosllovakiet og Ungarn.

De forskellige initiativer, nationale såvel som internationale, har allerede vist, at de både hver for sig og også i samspil med andre lever op til målsætningen om aktiv bistand til reformprocessen i Østlandene. Støtteordningerne bliver i stigende grad kendt og udnyttet ikke blot af stadig bredere kredse i det danske er-